

„Eesti majanduse hetkeseis ja tulevikuväljavaated“

20. oktoober 2007

Mis on mõjutanud Eesti majandust?

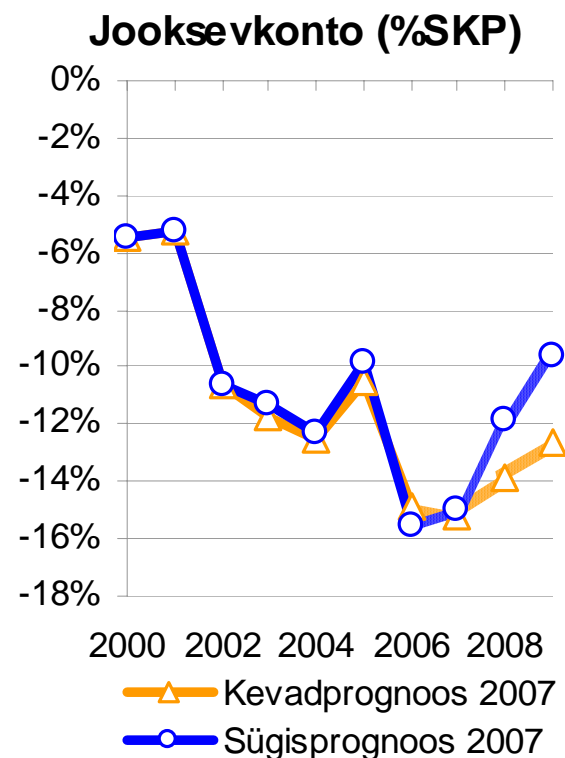
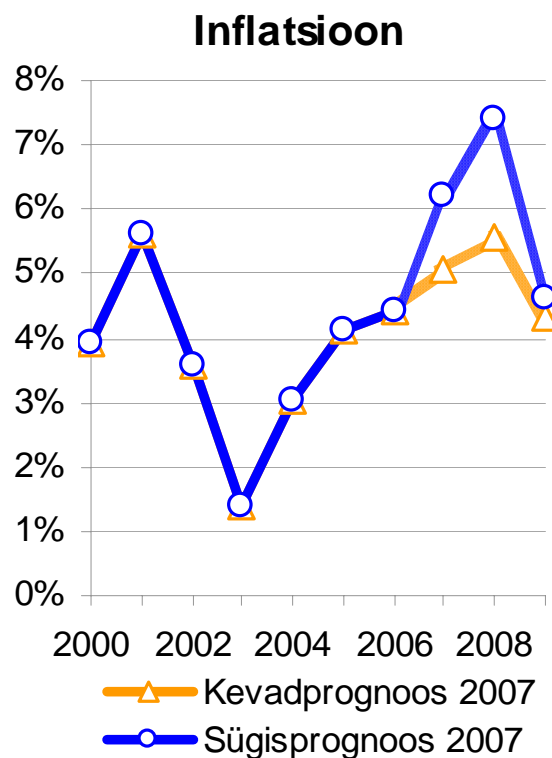
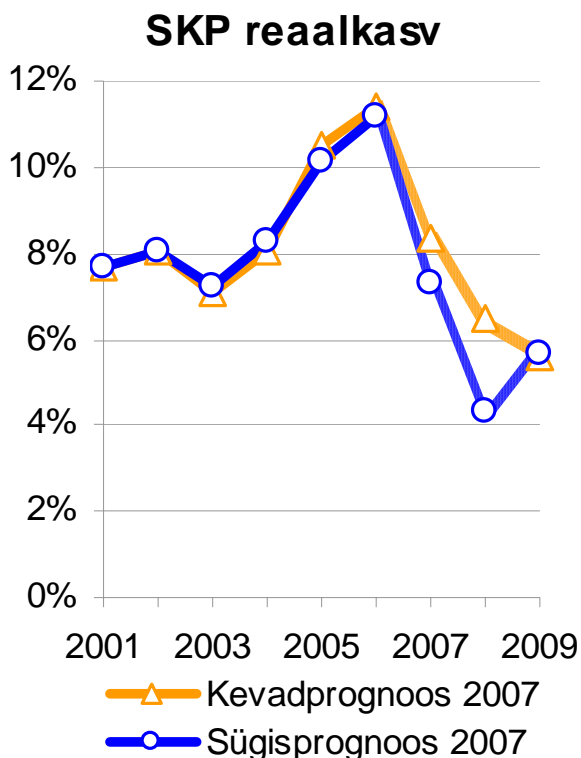

- Euroopa Liiduga liitumine:
 - Tõstis ettevõtete (sh eksportivate) efektiivsust
 - Muutis tööturgu mobiilsemaks
 - Tugevdas inimeste pikaajalisi palgaootusi
 - Suurendas pankade lõimumist Euroopaga
 - Pikendas nt laenutähtaegasid
- Maailmas on olnud samas:
 - Kiire kasvu ja suhteliselt madalate laenuintresside aeg
- Eeltoodu võimaldas Eesti majandusel:
 - Tõsta oma kasvuvõimet
 - Tuua osa tulevikutarbimisest ajutiselt ajas lähemale
- Praeguseks on need ühekordsed tegurid suurema osa oma mõjust avaldanud
 - Järgneb kohandumine “tavalisema” keskkonnaga

Eesti Panga sügisproгноos: ootame majanduse kohandumist

15 AASTAT
EESTI KROONI

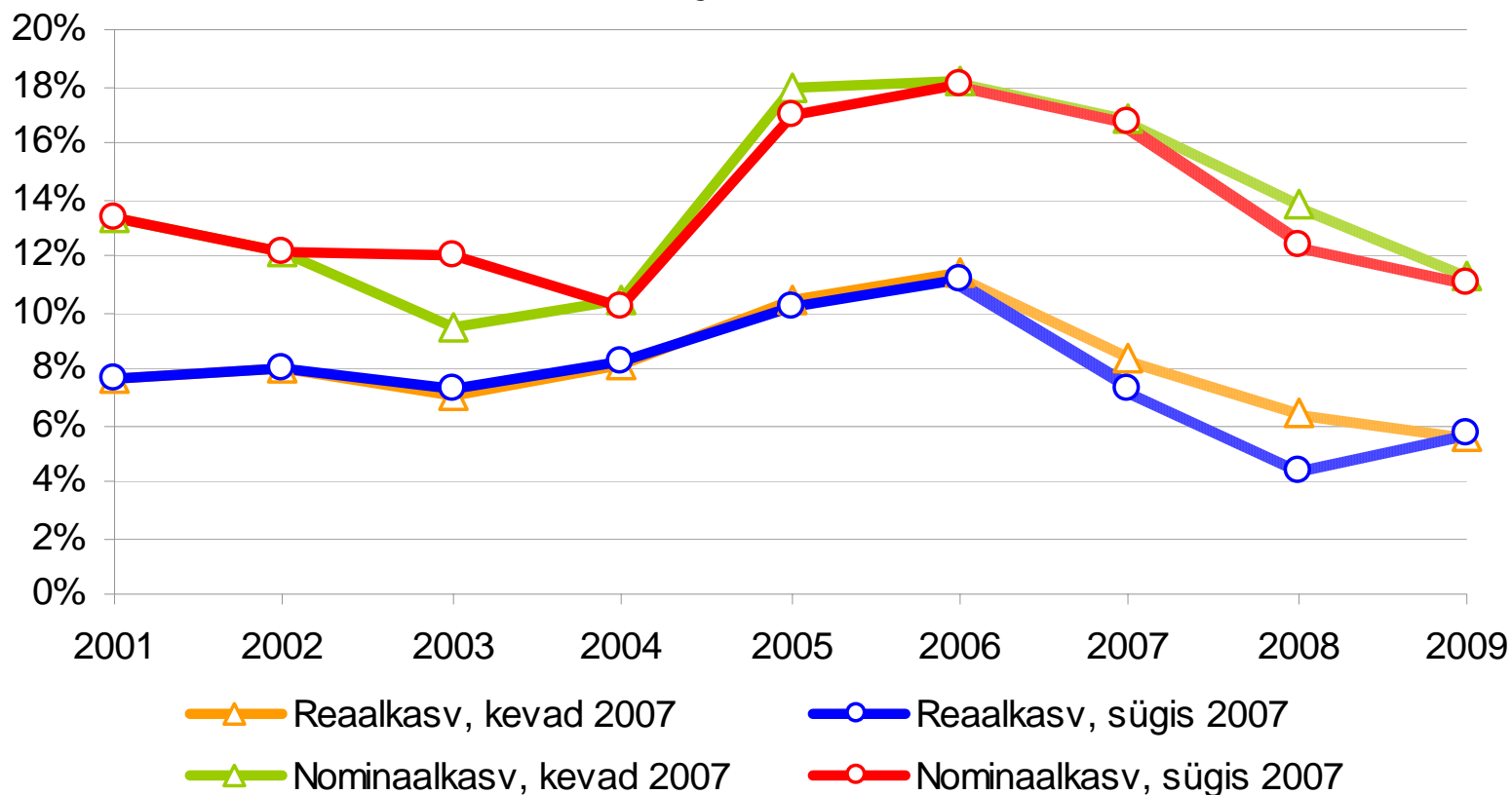
Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Pank, Eesti Panga kevadproгноos, sügisproгноos 2007

Igapäevastes kroonides kasvab SKP prognoosi järgi kiirelt edasi

15 AASTAT
EESTI KROONI

Majanduskasv

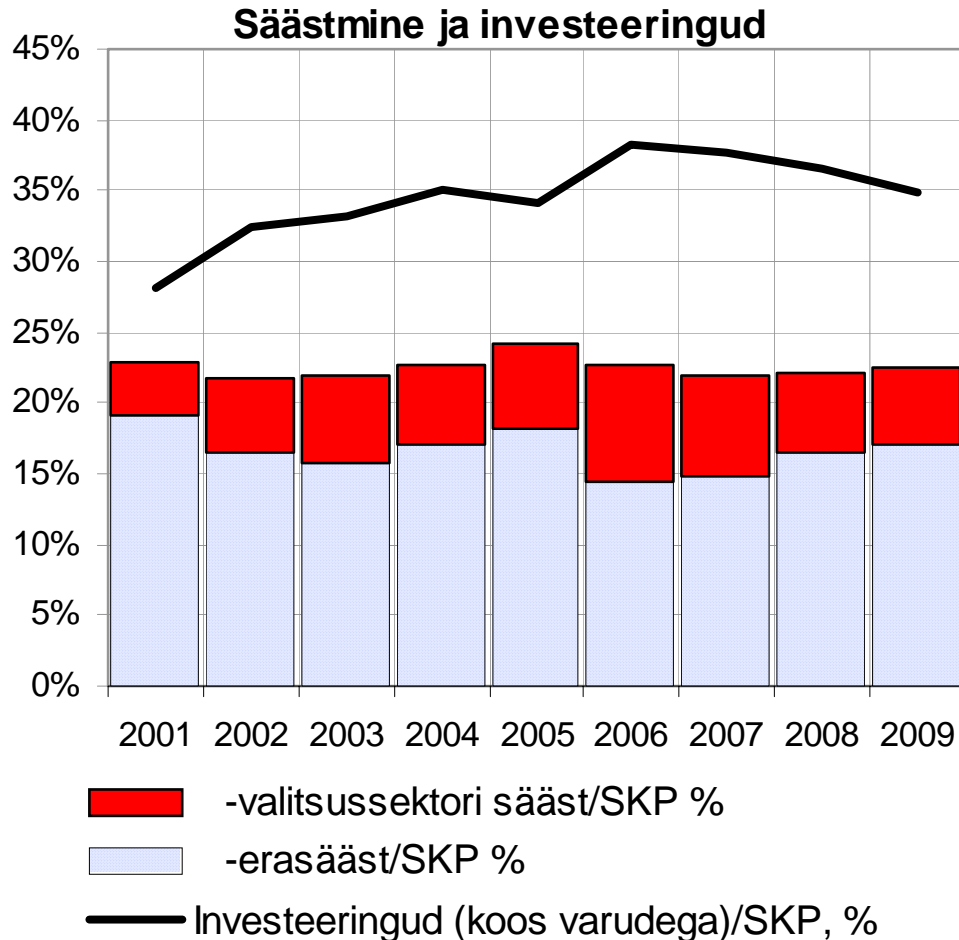

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Panga sügisprognoos 2007

Peamine kohandumise allikas investeeringute kasvutsükli pöördumises

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Ootame eelkõige investeeringute kasvutempo peatumist.
- Investeeringute tase jääb jätkuvalt suureks.

Mis mõjutab investeringuid lähiajal?

15 AASTAT
EESTI KROONI

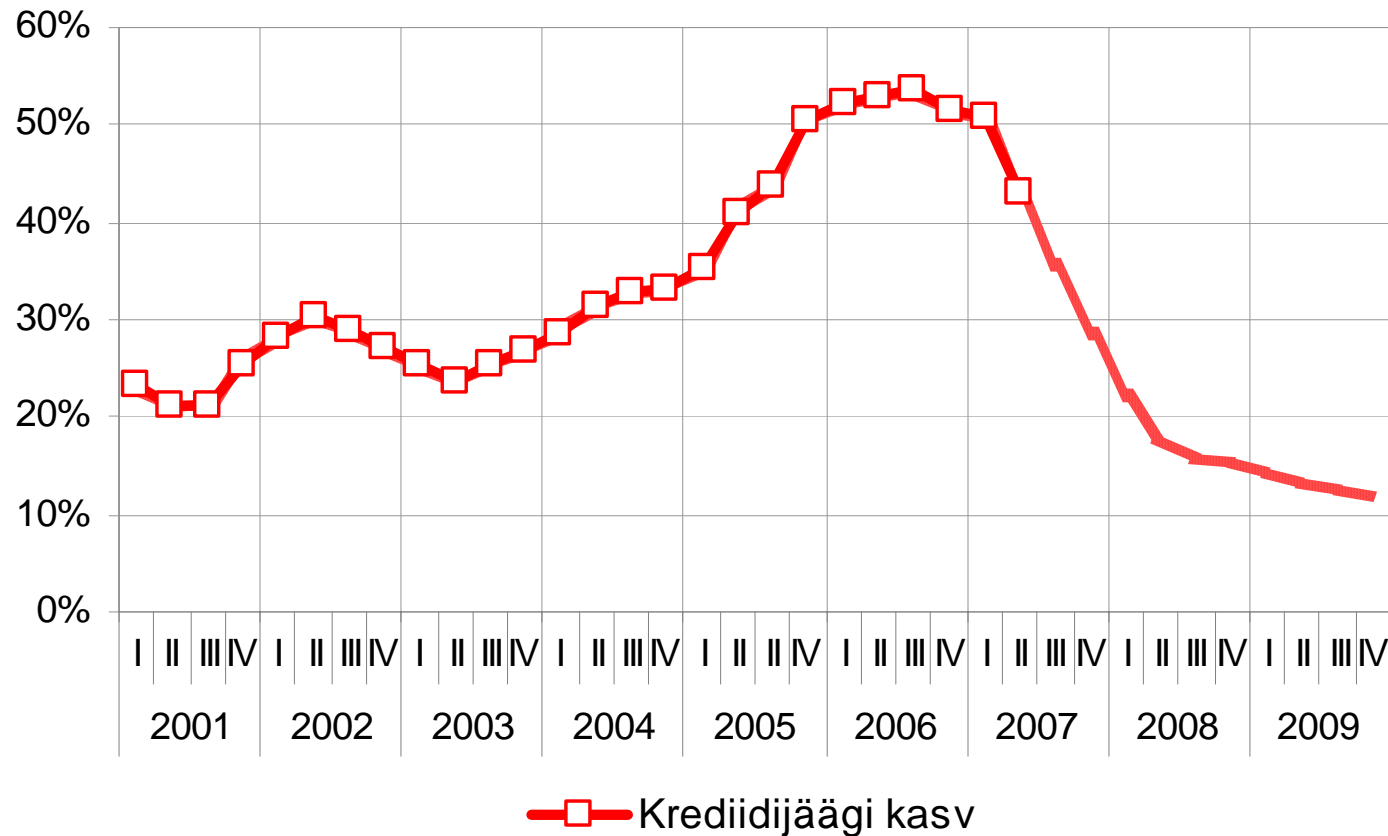
- Investeeringute väga kõrge tase on nende hinda tõstnud ja edasise suurendamise mõttekust SKP suhtes vähendanud
- Kindlustunne tuleviku osas on vähenenud
- Suurenenud on inimeste kartus töötuks jääda
- Intressimäärad on suurenenud, kinnisvara hinnaootused pole enam nii ülepingutatud

Koos majanduskasvu aeglustumisega taandub ka laenukasv

15 AASTAT
EESTI KROONI

Reaalsektori krediidi kasv

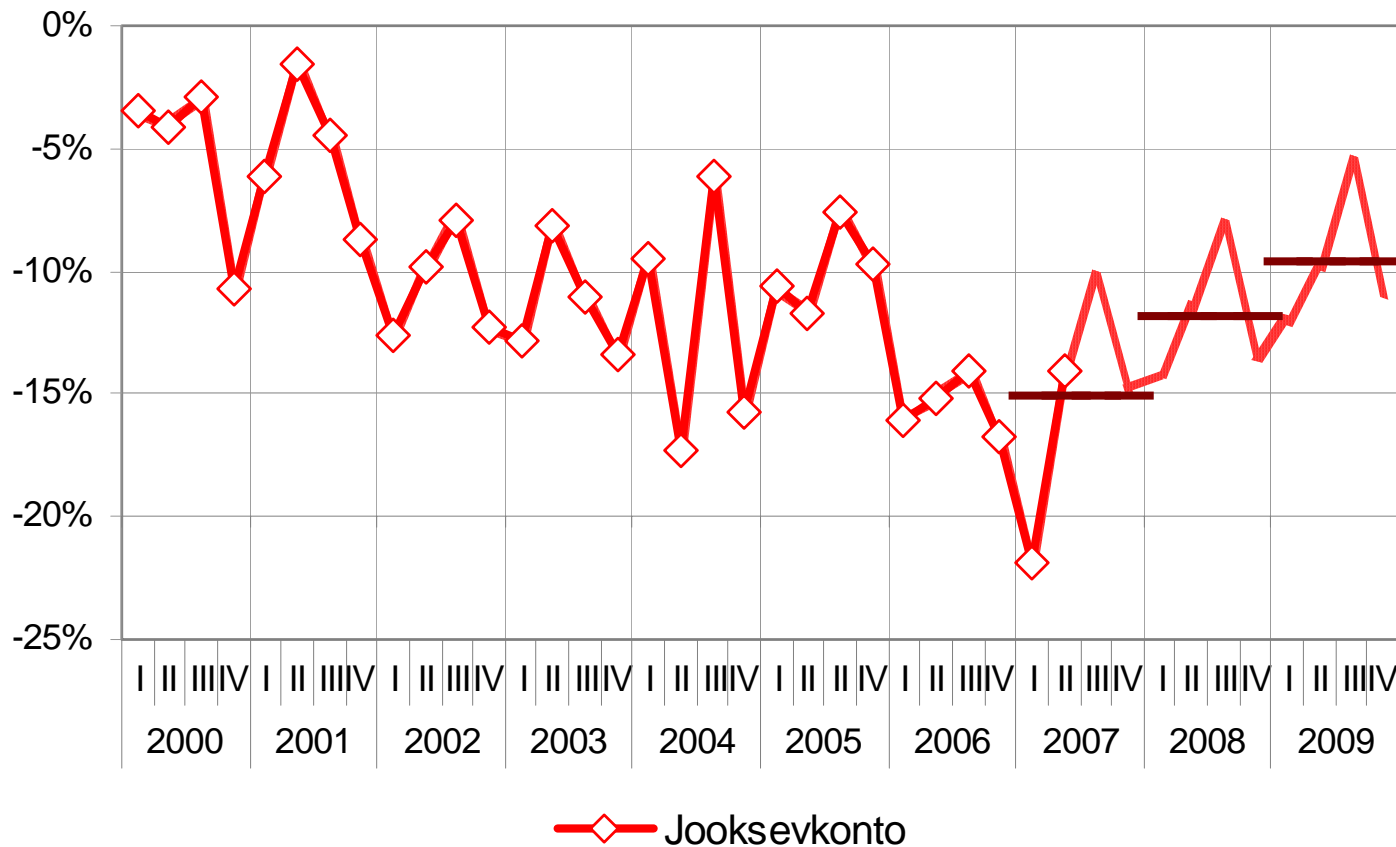

Välistasakaal hakkab samuti paranema

15 AASTAT
EESTI KROONI

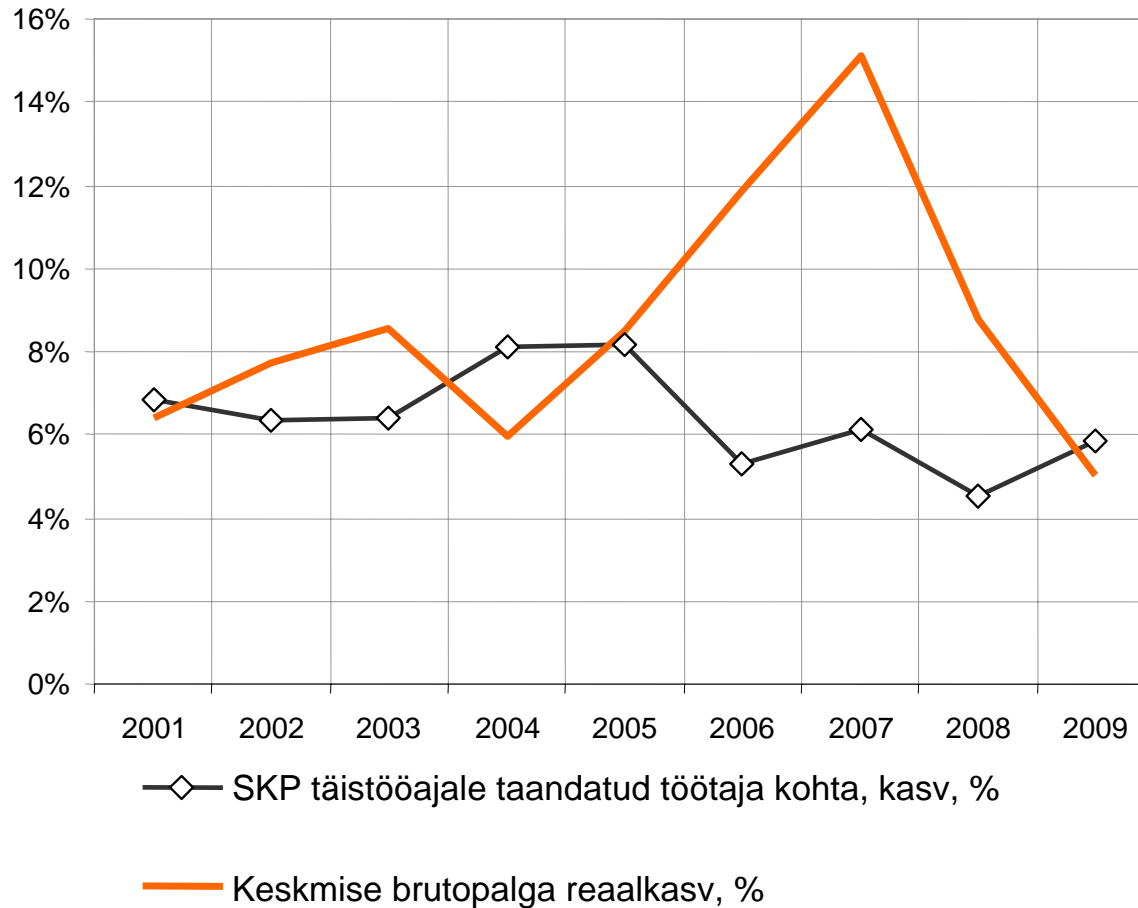
Jooksevkonto (% SKPst)

Palgakasv peab käima käsikäes tootlikkuse kasvuga

15 AASTAT
EESTI KROONI

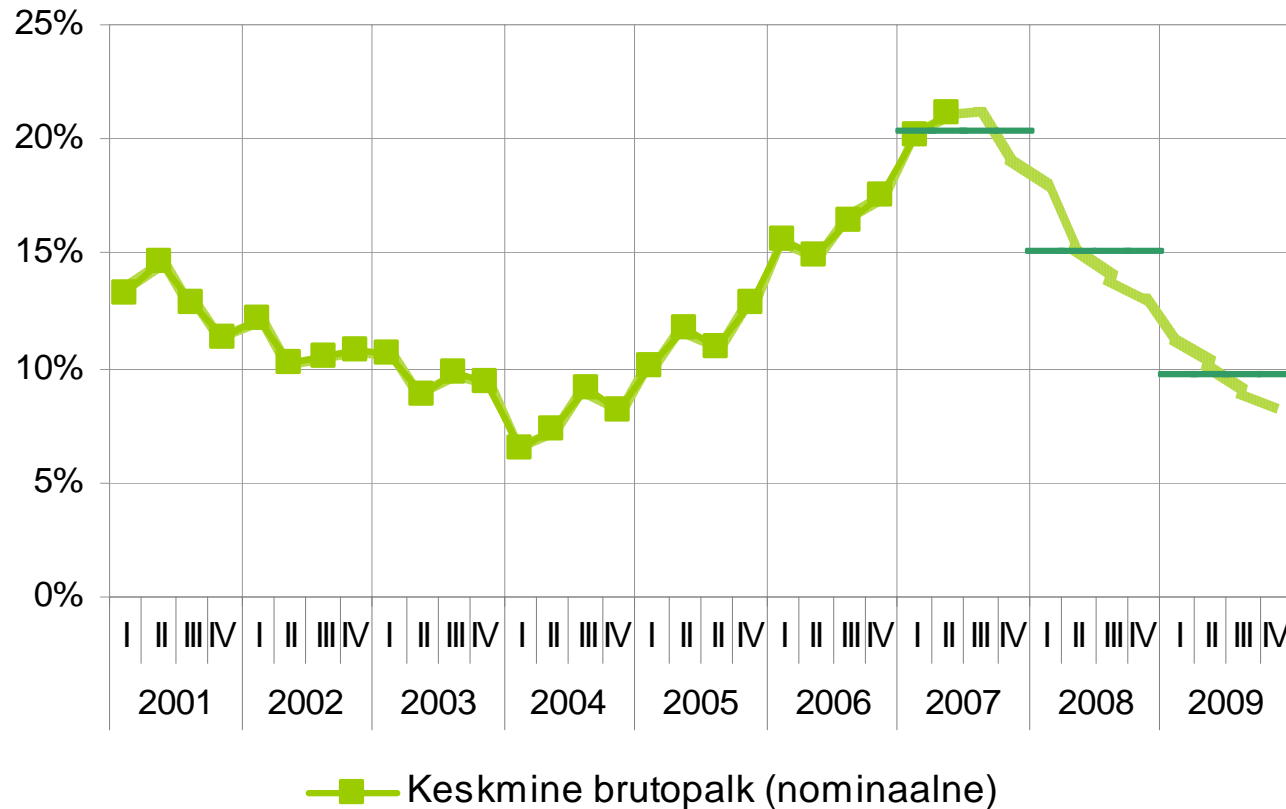

Palgakasvu aeglustumine oleks seega igati asjakohane

15 AASTAT
EESTI KRONNI

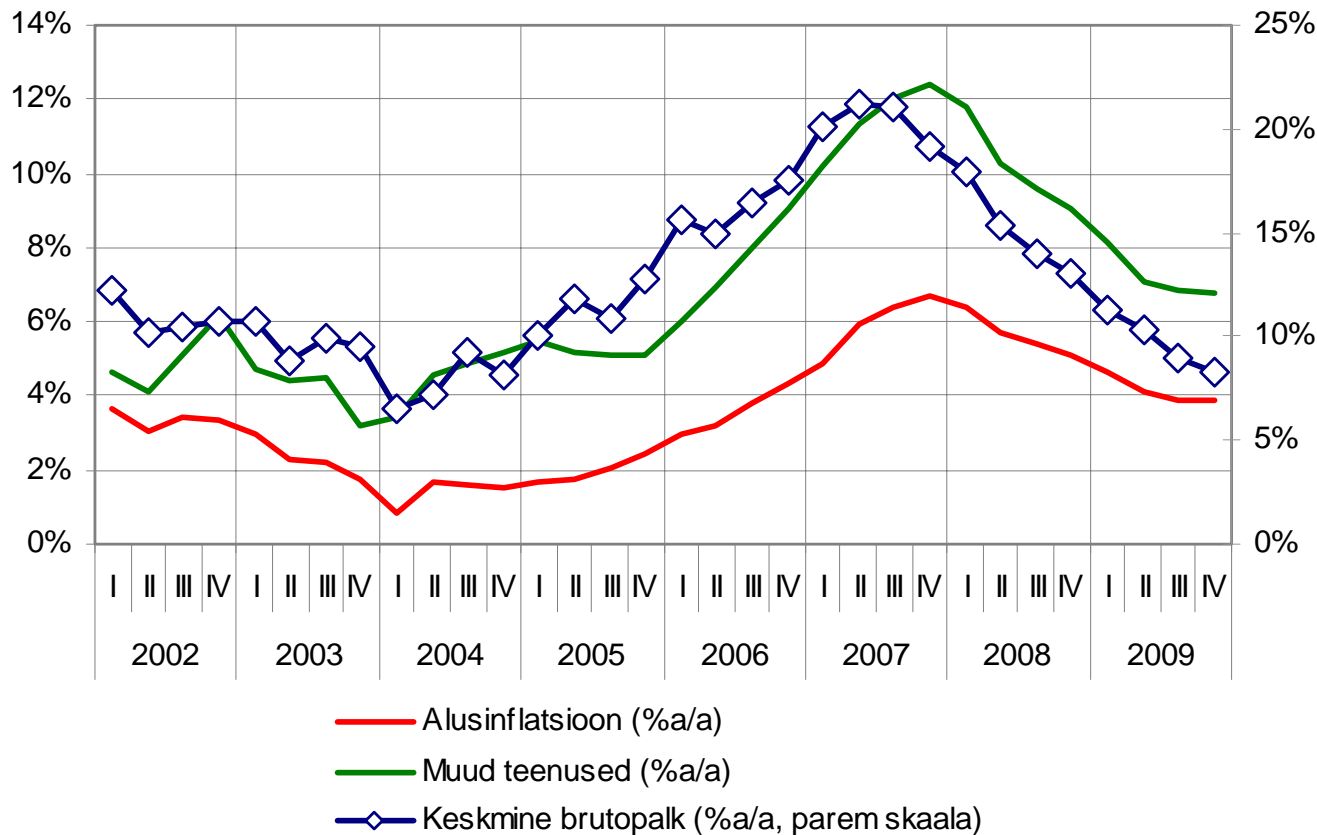
Keskmise brutopalka kasv

Palgakasvu aeglustumine loob eeldused hinnakasvu pidurdumisele

15 AASTAT
EESTI KROONI

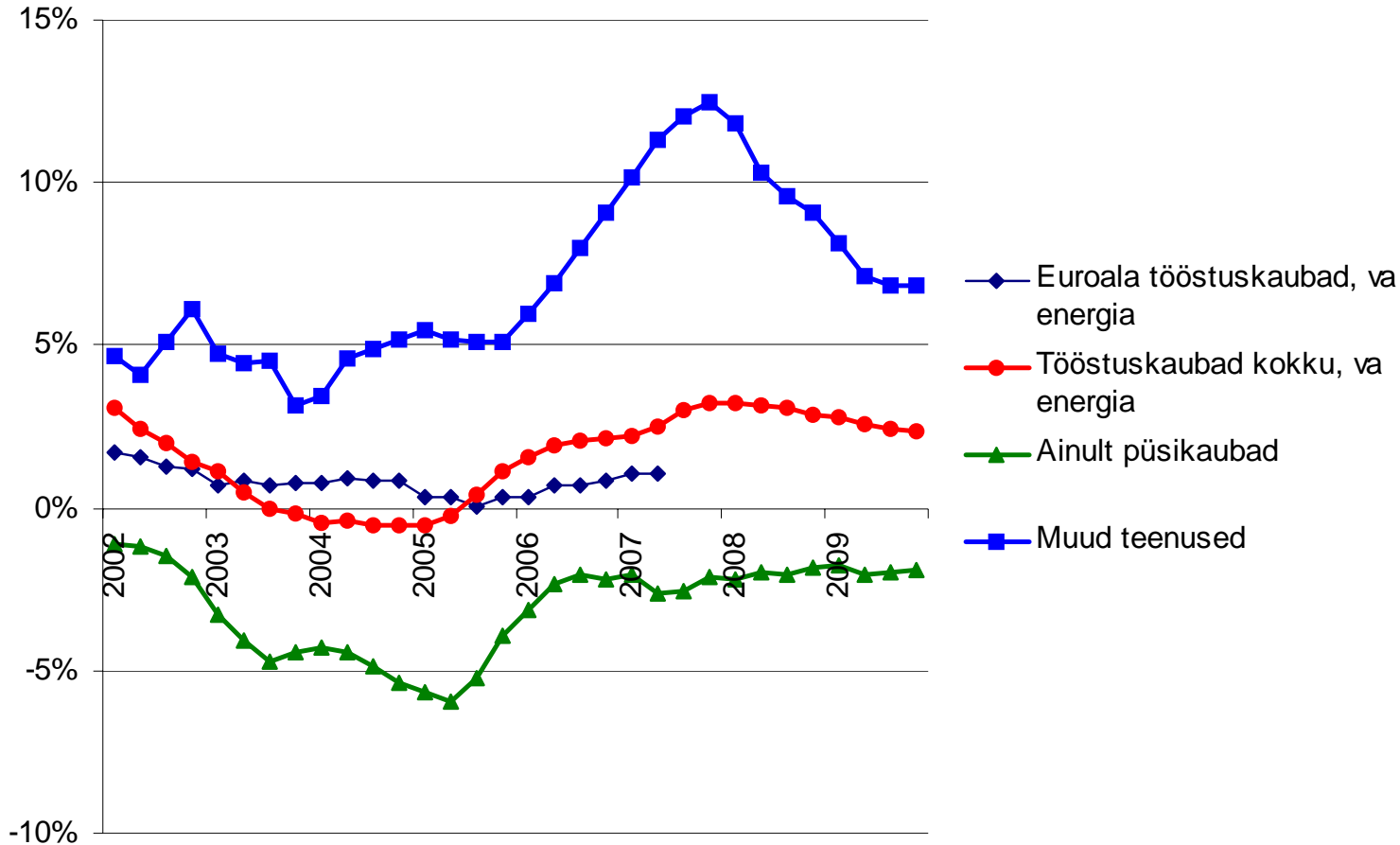
- Sisemaised hinnasurved hakkavad vähenema 2008. a alguses

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Panga sügisproгноos 2007

Vahetuskurss hoiab kaupade hinnatõusu stabiilsena

15 AASTAT
EESTI KROONI

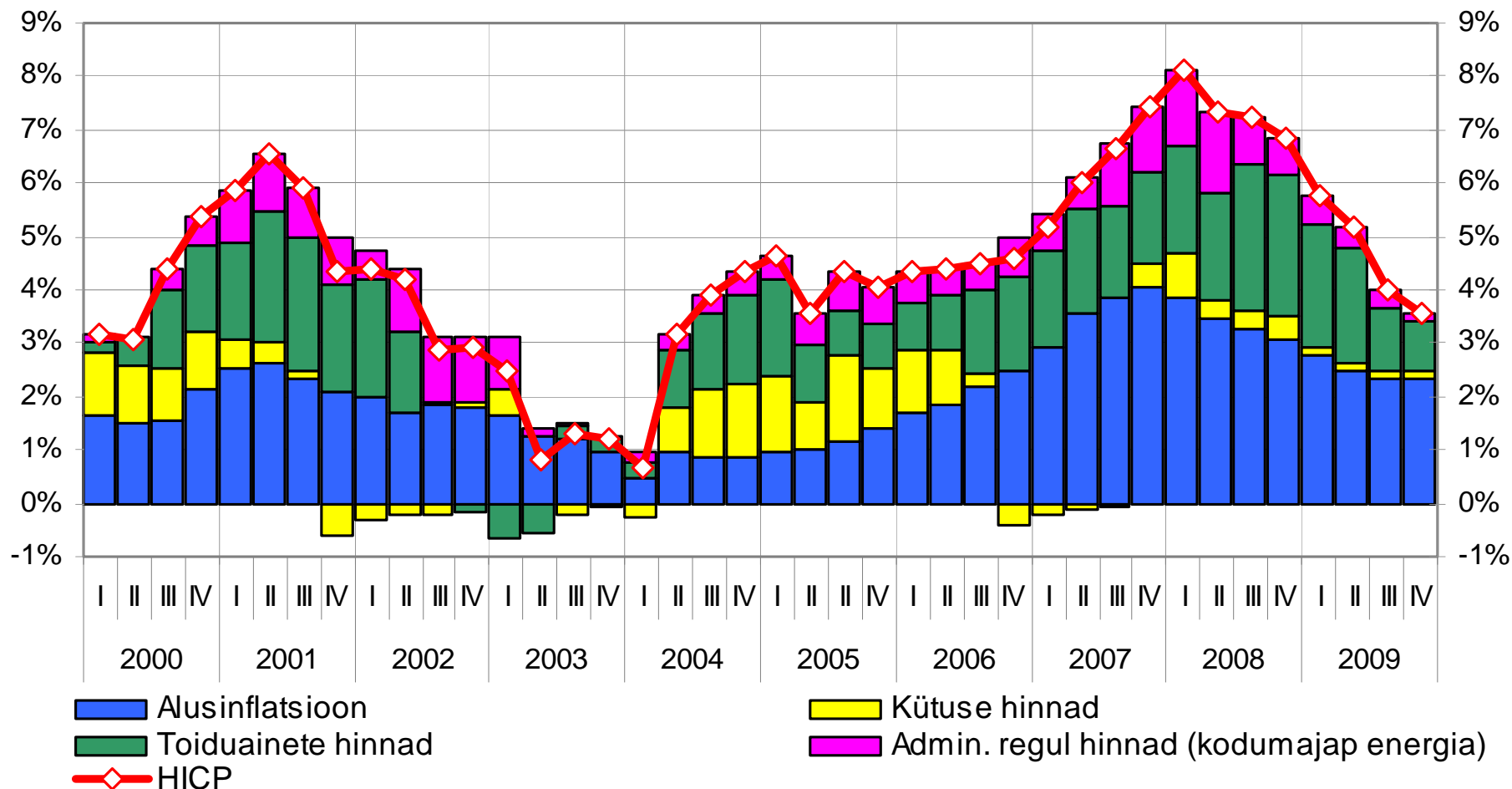

Maksud ja maailmaturu toiduhinnad lukkavad inflatsiooni alanemist pisut edasi

15 AASTAT
ESTI KROONI

Hinnaarengud

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Panga sügisprognos 2007

Seega pole üldpildil viga

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Majanduse ühildumine EL keskmisega jätkub kiires tempos
- Eesti pangad on tugevad
- Eesti rahasüsteem tagab pikas perspektiivis madala inflatsiooni
- Kuid erinevate riskidega tuleb arvestada

Peamised küsimused põhistsenaariumi juures:

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Kas Eesti ettevõtjad suudavad kodumaise nõudluse vähenemise korral suurendada müüki väljapoole Eestit?
- Kas investeerimistegevuse aeglustumine võib osutada ka oodatust kiiremaks?
- Kas on oht, et ajutiselt kiirenenud inflatsioon kandub üle palgakasvu ja seab ohtu Eesti ettevõtete konkurentsivõime?
- Kas maailma finantsturgude ebakindluse mõju maailma majandusele võib olla suurem?

Ootused peavad vastama muutunud oludele

15 AASTAT
EESTI KROONI

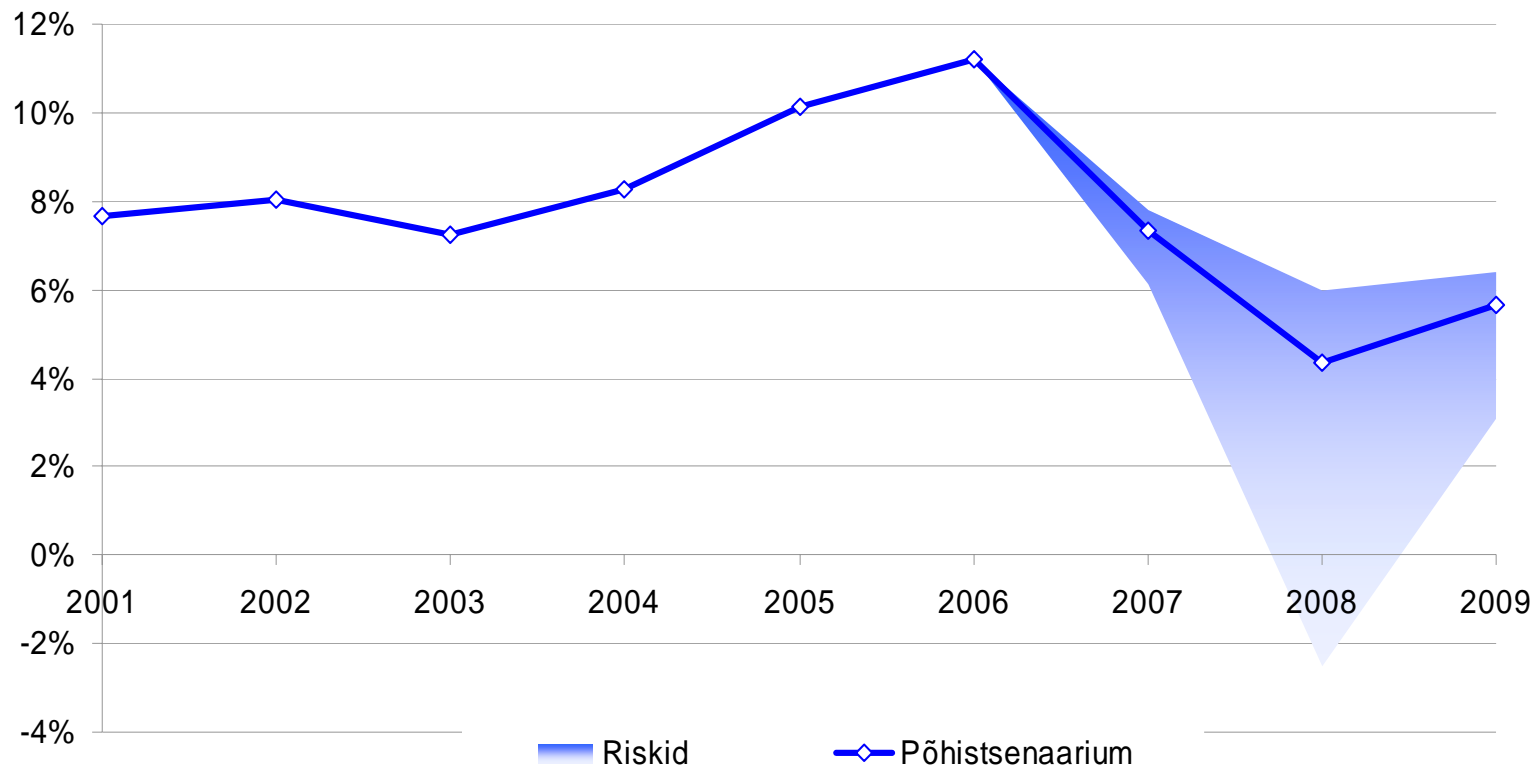
- Vaatamata inflatsiooni ajutisele kiirenemisele, peab palgakasv olema kooskõlas tootlikkuse kasvuga
 - Inflatsioon peegeldab suures osas juba toimunud palgatõuse!
- Ühekordsed administratiivsed hinnatõusud ei tähenda automaatselt kiiret inflatsiooni mitme aasta jooksul
- Liialt optimistlikud palgaootused võivad vähendada Eesti konkurentsivõimet ning tähendada pikemas perspektiivis suurema palga asemel hoopis töötuks jäämist

Seega minna võib ka teisiti

15 AASTAT
EESTI KROONI

SKP reaalkasv

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Panga sügisprognosis 2007

Finantssektori riskid on kaetud

- Pankade likviidsus ja kapitalipuhvrid on piisavad, katmaks võimalikke riske
- Pankade finantstugevust toetab hea kasumlikkus ning Eesti Panga karmistatud nõuded viimase kahe aasta jooksul

Valitsus peab jätkama seni edu toonud poliitikat

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Riskide maandamiseks on vajalik jätkata konservatiivset eelarvepoliitikat
- Tunnustame valitsust planeeritava eelarve ülejäägi eest 2008. aastal, kuid ülejääk on prognoositavat sisenõudlust arvestades liiga väike
 - Lähtudes eelarve aluseks olevast prognoosist, peaks see Eesti Panga hinnangul olema umbes 2% SKPst
- Valitsus peab olema valmis võimalike järsemate muutuse puhuks majanduskeskkonnas

Prognoos ei erine väga palju rahandusministeeriumi omast

Eesti Panga prognoos

	2007	2008	2009
SKP, mld krooni	241,8	271,5	301,4
SKP reaalkasv, %	7,3%	4,3%	5,7%
inflatsioon	6,3%	7,4%	4,6%
SKP deflaator, %	8,8%	7,7%	5,1%
Jooksevkonto, % SKP-st	-15,0%	-11,8%	-9,6%
Eelarve tasakaal/SKP, %	2,8%	1,1%	0,7%

erinevus EP-RM

	2007	2008	2009
	2,2	-2,9	-7,5
	-0,8%	-3,0%	-1,1%
	0,2%	0,0%	-0,7%
	0,4%	1,0%	-0,3%
	1,8%	4,1%	5,6%
	-0,6%	-0,7%	-1,5%

- 2008.a reaalkasvud on küll erinevad, kuid nominaalne maht on sarnane
- Oluline on prognooside erinevus 2009. aastal

Valitsuse poliitika peab toetama majanduse kohandumist

- Palgatõus avalikus sektoris ei tohi õõnestada erasektori konkurentsivõimet:
 - Avaliku sektori palgakasv peab järgnevatel aastatel alanema käsikäes erasektori palgahüppe lõppemisega
- Konkurentsi- ja tööturu tõhustamine aitaksid kaasa Eesti majanduse sujuvale kohandumisele lähiaastatel
 - oluline on jätkata majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava tõhusat täitmist
 - kasutada otstarbekalt avanenud tõukefondide raha.

Sügisprognoos 2007

Tabel 1. Majandusprognoos põhinäitajate lõikes (%)

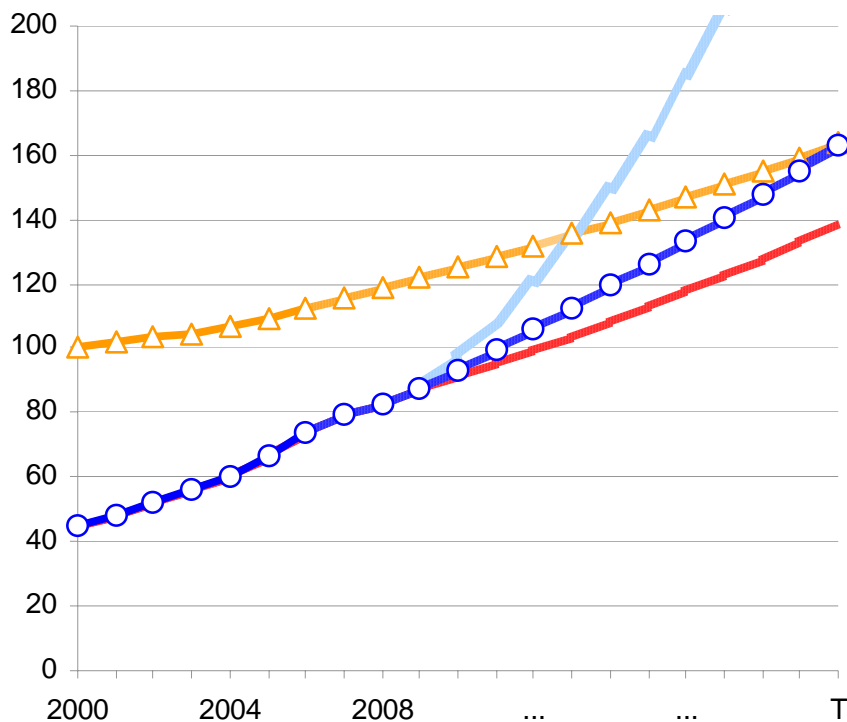
	2005	2006	2007*	2008*	2009*	2007	2008	2009
SKP reaalkasv, %	10,2	11,2	7,3	4,3	5,7	-1,1	-2,1	0,1
Jooksevkonto, % SKPst	-9,9	-15,5	-15,0	-11,8	-9,6	0,2	2,0	3,0
Eratarbimise reaalkasv %	10,6	15,1	11,4	6,4	6,1	-3,2	-3,5	-1,2
Valitsussektori tarbimise reaalkasv, %	1,6	2,6	4,1	2,2	2,6	-0,1	-0,8	0,4
Investeeringute reaalkasv %	9,9	22,4	7,5	-1,6	1,8	-7,3	-7,5	-1,9
Ekspordi reaalkasv, %	20,5	8,3	5,2	5,3	7,1	-2,9	-2,3	0,3
Impordi reaalkasv, %	16,3	17,1	5,0	3,9	5,3	-7,8	-3,9	-1,1
Tööpuudus, %	7,9	5,9	5,2	5,8	6,2	-0,4	-0,2	-0,1
Reaalpalga kasv, %	8,5	11,9	15,1	8,8	5,0	2,4	0,0	-1,0
Keskmise brutopalga kasv, %	11,4	16,2	20,4	15,0	9,7	1,8	0,7	-0,9
Krediidi nominaalkasv, %	50,4	51,6	28,5	15,6	12,0	-8,8	-7,1	-2,7
Välisvõlg, % SKPst	85,3	96,4	107,5	108,9	108,4	4,5	1,8	-2,4
Eelarve tasakaal, % SKPst	2,3	3,7	2,8	1,1	0,7	-0,7	-0,3	-0,3

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Pank, Eurostat, Eesti Panga kevadprognoos, sügisprognoos 2007

Lõpuks: mis meist edaspidi saab?

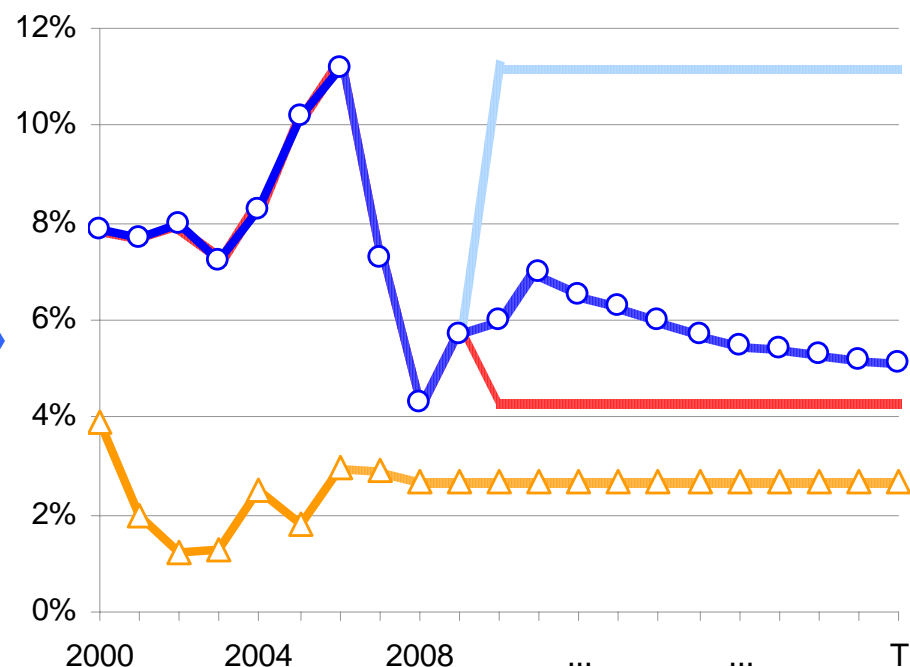
15 AASTAT
EESTI KROONI

SKP tase

▲ EL27 — Eesti 'unistus'
— Eesti 'usutav' ● Eesti 20 - 100

SKP reaalkasv

▲ EL27 — Eesti 'unistus'
— Eesti 'usutav' ● Eesti 20 - 100

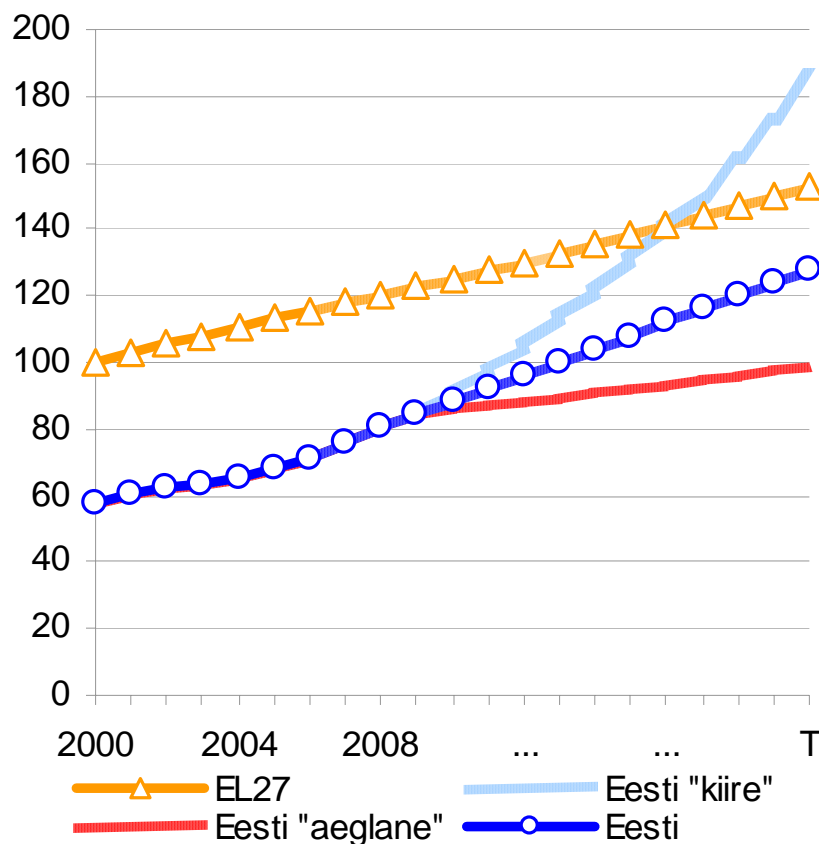
Allikas: Eesti Statistikaamet, Eurostat, Eesti Panga sügisproгноos 2007, hüpoteetilised arvutused

Kuid kiirem kasv tähendab ka kiiremat inflatsiooni

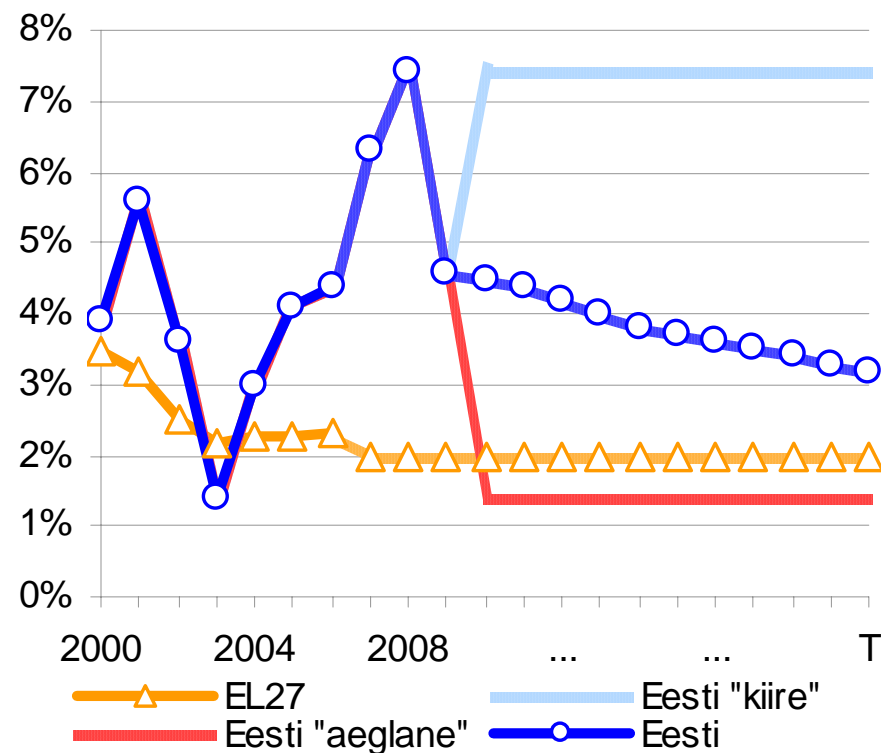

15 AASTAT
EESTI KROONI

Hinnatase

Inflatsioon

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eurostat, Eesti Panga sügisproгноos 2007, hüpoteetilised arvutused

Eesti Pank
Bank of Estonia

15 AASTAT
EESTI KROONI

Aitäh!

www.eestipank.info